

Cooperativismo e Economía Social, nº 33 (2010-2011), pp. 133-136

**“VANTAXES FISCAIS E COOPERATIVAS.
Comentario da Sentencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea, do 8 de
setembro de 2011 (Cuestión prexudicial, recaída nos asuntos acumulados C
78, 79 y 80/08)”**

José Antonio RODRÍGUEZ MIGUEZ

1.- Introducción.

O obxecto do presente comentario é a STXUE do 8 de setembro de 2011, que resolve as cuestións prexudiciais suscitadas ao Tribunal de Xustiza da Unión Europea pola Corte suprema di cassazione (Italia), con motivo de tres asuntos dos que ten que coñecer, para os que solicita a interpretación do Alto Tribunal comunitario respecto da aplicación do Dereito comunitario, ao abeiro do artigo 234 CE (hoxe artigo 267 TFUE).

Tratase dos asuntos acumulados que enfronta ao Ministerio dell’Economia e delle Finanze, Agenzia delle Entrate y Paint Graphos Soc. coop. arl (asunto C 78/08), Entre Adige Carni Soc. coop. arl, en liquidación, y la Agenzia delle Entrate, Ministero dell’Economia e delle Finanze (asunto C 79/08), e entre o Ministero delle Finanze e Michele Franchetto (asunto C 80/08).

Dúas son as cuestións presentadas. A primeira suscita a natureza de axuda estatal, conforme ao artigo 87.1 CE (hoxe artigo 107.1 TFUE), das exencións fiscais que a lexislación italiana recoñece a favor das sociedades cooperativas no imposto sobre o beneficio das persoas xurídicas e no imposto local sobre o beneficio.

A segunda require aclaracións acerca de se o feito de que as sociedades de que se trata tiveran optado pola forma cooperativa constituía “[...] *un abuso de dereito susceptible de alterar as regras do mercado, a libre competencia e o principio de igualdade de trato*”(Apartado 26). E dicir, se

cuestiona se a forma xurídica societaria cooperativa non sería oponible á Administración tributaria que, en consecuencia, podería gravar a ditas sociedades baseándose no réxime fiscal ordinario aplicable ás sociedades con ánimo de lucro.

Para a Corte suprema di cassazione “*é preciso indagar acerca da xustificación e a proporcionalidade das vantaxes de que se trata, tendo en conta non só a dimensión e a cota de mercado de determinadas sociedades cooperativas, senón tamén as carencias do sistema de control previsto polo Dereito nacional.*” (Apartado 26),

Os litixios xurdiron a propósito da pretensión da Administración tributaria italiana de rectificar a liquidación tributaria que lles efectuara, respecto de determinados exercicios económicos, como consecuencia da actuación da policía tributaria.

O órgano xurisdiccional remitente sinala que “[...] *foi unicamente a intervención da policía tributaria (policía tributaria) o que permitiu constatar que as sociedades cooperativas de que se trata nos litixios principais non perseguían unha finalidade mutualista, contrariamente ás súas alegacións e a o establecido nos seus estatutos, mentres que os órganos de control encargados de velar polo cumprimento dos requisitos relativos á finalidade mutualista esixidos pola normativa italiana non foron capaces de detectar esa anomalía. Pois ben, segundo o órgano xurisdiccional remitente, tales deficiencias do sistema de control puideron facilitar os abusos á hora de aplicar os criterios que permitían ás sociedades cooperativas acollerse a un réxime impositivo mais favorable.*” (Apartado 27).

2.- O pronunciamento do Tribunal de Xustiza.

O pronunciamento do TXUE foi o seguinte:

“*As exencións fiscais como aquelas de que se trata nos litixios principais, outorgadas á sociedades cooperativas de produción e de traballo en virtude dunha normativa nacional das características da do artigo 11 do Decreto do Presidente da República nº 601, do 29 de setembro de 1973, polo que se regulan as vantaxes fiscais, na súa versión vixente de 1984 a 1993, só constitúen unha «axuda de Estado» ao abeiro do artigo 87 CE, apartado 1 (hoxe 107.1 TFUE), cando se cumpren todos os requisitos de aplicación de dita disposición. Polo que atane a unha situación como a que deu lugar aos litixios de que coñece o órgano xurisdiccional remitente, corresponderá a este apreciar mais concretamente o carácter selectivo das*

exencións fiscais de que se trata, así como a súa eventual xustificación pola natureza ou a economía xeral do sistema fiscal nacional no que se inscriben determinando, en particular, se as sociedades cooperativas de que se trata nos litixios principais se encontran, de feito, nunha situación comparable á de outros operadores constituídos como entidades xurídicas con ánimo de lucro e, se iso é efectivamente o que ocorre, se o trato fiscal mais favorable reservado a ditas sociedades cooperativas é, por unha parte, inherente aos principios esenciais do sistema de imposición aplicable no Estado membro de que se trata e, por outra parte, conforme aos principios de coherencia e de proporcionalidade.”

3.- Comentario:

A presente sentenza, como todas as que dita o Tribunal de Xustiza da Unión Europea actuando como intérprete do Dereito comunitaria; é dicir, as que traen causa da interposición de recursos prexudiciais, non resolven directamente o fondo do asunto.

En efecto, o Alto Tribunal comunitario é moi escrupuloso á hora de pronunciarse en sede prexudicial respecto das cuestións de feito que se lle formulan, pois non é a súa misión reemprazar ao órgano xurisdiccional remitente, senón darlle as indicacións para que chegue as súas propias conclusións nos casos de que coñece.

No presente caso, o Tribunal fai un repaso á posición comunitaria respecto das axudas estatais en forma de incentivos fiscais, tomando como punto de referencia a Comunicación da Comisión Comunicación relativa á aplicación das normas sobre axudas estatais ás medidas relacionadas coa fiscalidade directa das empresas (DO C 384 C 384 do 10/12/1998, p. 3), segundo a cal, as exencións fiscais poden constituír axuda estatal, remitindo ao órgano xurisdiccional solicitante a análise de se as medidas controvertidas son selectivas, así como a súa eventual xustificación pola natureza ou a economía xeral do sistema fiscal nacional no que se inscriben.

O Alto Tribunal non fai fincapé, non obstante, na noción ampla de “empresa” na que se sustenta a aplicación das normas da competencia comunitarias e, polo tanto, as de axudas estatais.

Non estra, sen embargo, alomenos de xeito directo, na posible existencia de “abuso de dereito” da forma societaria, neste caso a cooperativa, deixando esta apreciación ao órgano xulgador nacional. Habrá que seguir cáles son as súas conclusións.

